

A biográfiai index műfajának megújítási kísérlete a Magyar Életrajzi Kalauzban

2. rész: Összehasonlító elemzések, felhasználási területek*

NÉMETH Tibor

4. Magyar biográfiai indexek

A hazai életrajzi indexek közül kettőnek az áttekinthetőségre vállalkozunk. A *Magyar Életrajzi Kalauzshoz* (MÉK) hasonló, átfogó országos/nemzeti indexről van szó mind a *Hungarika Névkataszter*, mind pedig a *Magyar Életrajzi Index* (MÉI) esetében. Nincs tudomásunk olyan működő és hozzáférhető rendszerről, amely e korszerű műfaj keretei között tárná fel egy település vagy tájegység személyiségeit, illetve tematikus biográfiai indexek munkálatairól sem értesültünk. Ez különösen azért szomorú, mert *Bényei Miklós* már közel negyedszázada felhívta a figyelmet helyismereti vonatkozásban a műfaj alkalmazásában rejlő gazdag lehetőségekre.⁷⁶

4.1. Hungarika Névkataszter

Az Országos Széchényi Könyvtárban létrejött adattár az 1978-as hungarika keretternak köszönheti létezését, amely prioritásként jelölte meg a személyi hungarikumok adattárának kialakítását. A nemzeti könyvtári hatókörből adódóan kezdetben sem térbeli, sem időbeli korlátozás bevezetését nem tervezték, az 1980-as években azonban úgy döntöttek, hogy a gyűjtőkör szűkítésével „*az 1880 után született, külföldön élő/élt magyar személyek adatait tartalmazza, s külön hangsúlyt fektetünk a közelmúltban, vagyis az 1945 utáni anyag feltárására.*”⁷⁷ Az 1990-es évek közepén *Kovács Ilona* egy helyismereti könyvtáros konferencián pontosította a feltárás gyűjtőköri szem-

* A tanulmány első részét, mely az elméleti alapokat és a rendszer kiépítését ismertette, a *Könyvtári Figyelő* 2017. 4. számában közöltük. A fejezetek számozása és a jegyzet sorszámazása folytatólagos.

pontrendszerét: „elsősorban a külföldi magyarok első generációjához tartozó személyek fontosak, vagyis a történeti és a mai Magyarország területén született olyan személyek adatai, akik később az életük során a trianoni békeszerződéssel az új határokon kívül kerültek, vagy Nyugatra emigráltak.”⁷⁸

Az 1988-ban létrehozott Hungarika Dokumentációs Osztály a felvételnél az alábbi szempontokat vette figyelembe: Magyarországon született, magyar anyanyelvű, magyar nyelven is publikált, tanulmányait nagyrészt Magyarországon végezte, magyarnak vallotta magát. A Hungarika Névkataszterben nyilvántartott adatok köre: név és névváltozatok; születés és halálozás helye és ideje; tanulmányok (hazai és külföldi); távozás külföldre (hely és idő); vándorlás (további országok, hazatelepedés); foglalkozás (szűkebb működési terület megjelölésével); adatforrások.

A nyomtatott források mellett jelentős kört ölel fel a nem publikált dokumentumok (pl. személyes közlés, magánlevél, hagyaték stb.) mint primér információforrások beépítése az adattárba. A tudományos kutatás mellett a dokumentációs tájékoztatás igényei szerint kialakított index a Nemzeti Információs Infrastruktúra Program (NIIF) szerveréről volt elérhető a használók számára. Mintegy évtizeden keresztül, 2007 végéig a következő adattípusok voltak viszszerkeszthetőek a Hungarika Névkataszter internetes online felületén:⁷⁹

zat, eredeti név),

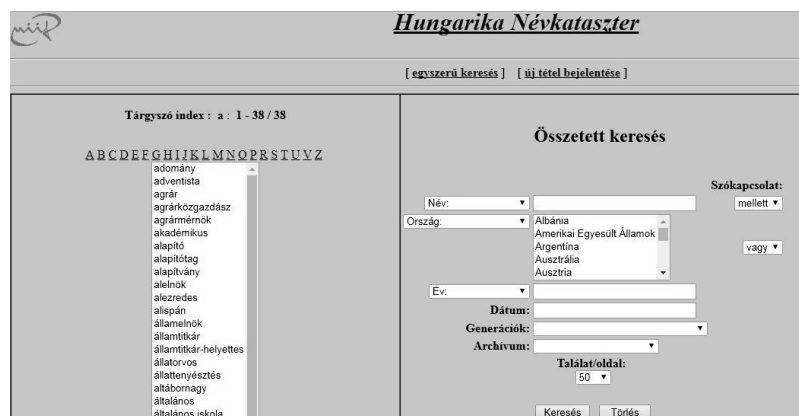
- a földrajzi név (születés országa, halálozás országa, távozás országa, vándorlás országa, jelenlegi tartózkodási hely, visszatérés országa),
- a dátum (születés éve, halálozás éve, távozás éve, vándorlás éve, visszatérés éve),
- a generációk (első generáció, fiatalon távoztak, második generáció, harmadik generáció, negyedik generáció, hosszabb ideje visszatélepedett, korszak előtti),
- archívum (van/nincs archivált anyag).

Valamennyi lehetőség szerepelt az „egyszerű keresés” menüpontban elérhető adatlapon. Az összetett keresés ezeken túl egy tárgyszó indexet is megjelenített, amely újdonságnak számított a hasonló adattárakhoz képest. Ebben az ábécé kiemelt betűire kattintva, az egyes betűkhöz kapcsolódó indexrészeket tekinthetjük meg. A mezők között kötött (nem változtatható) logikai és kapcsolat állt fenn. Egyes mezők esetében (név, ország, tárgyszó/foglalkozás) választani lehetett az *és/vagy* opciók között. A keresés finomítására a csonkolás módszereit is alkalmazták: a „*” karakterrel tetszőleges hosszúságú, a „?” beírásával pedig pontosan egy karakter volt helyettesíthető.

Sajnálatos, hogy a nemzeti könyvtár a strukturális átalakítások közben lemondott erről a hiánypótló szolgáltatásról: immáron több mint egy évtizede nem érhető el a világhálón és érdemi információ sem szerezhető be a gyarapodásáról/fejlesztéséről. Utolsó információim szerint a mintegy 35–40 000 rekordból álló adattár az Országos Széchényi Könyvtárban belül helyben (offline) használható*.

4.2 Magyar Életrajzi Index

A Hungarika Névkataszter műfajon belüli speciális profiljától eltérően gyűjtőköre alapvetően megegyezik a Magyar Életrajzi Kalauzával. Ebből kifolyólag érdeklődéssel követtem nyomon a vele kapcsolatos információkat,

1. ábra

A Hungarika Névkataszter kereső űrlapja

- a név minden eleme (személynév, párhuzamos név, álnév, előző név, későbbi név, névválto-

* „A Hungarika Névkataszter/HUNG adatállománya létezik, de a rendszer technikai okok miatt nem működik... [...] Meg kellene találni a felújításának formáját és az archívum használatba vételét. Remélhetőleg a Névtér programban a jövőben majd hasznosul.” – írta Kovács Ilona a Hungarika/diaszpóra-kutatás az Országos Széchényi Könyvtárban a Mikes Kelemen Program előtt (Könyvtári Figyelő, 63. évf. 2017. 3. sz. idézet a 333. oldalon) c. tanulmányában. (A szerk.)

és áttekintésben gyakrabban élel a benchmarking eszköztárával. A kiemelt figyelmet, illetve az eddigieknél jóval mélyebb szintű elemzést indokolja, hogy a magyar könyvtári szakirodalomban egyedülként részletes összehasonlítás⁸⁰ is készült e párhuzamosan épülő életrajzi adattárakról. A híradások

szerint⁸¹ 1997 közepén *Nagy Csaba* szervezésében indult meg a szisztematikus gyűjtés és adatrögzítés. Több fiatal munkatársa révén dinamikusán bővült a Magyar Életrajzi Index rekordállománya, amely a Magyar Életrajzi Kalauzhoz viszonyítva az alábbiak szerint alakult:

Időpont	Magyar Életrajzi Index	Magyar Életrajzi Kalauz	Arány (Kalauz / Index)
1999. január 15.	38 000	83 926	220,85%
2001. március 29.	77 000	138 762	180,21%
2003. február 10.	139 757	174 671	124,98%
2005. január 11.	168 787	212 580	125,94%
2007. január 14.	212 074	240 914	113,59%
2009. január 23.	217 863	265 620	121,92%

A Magyar Életrajzi Index szerkesztői 2009 óta nem teszik közzé folyamatosan az adatrögzítést, illetve újabb a gyűjteményi katalógusok összesített rekordszámát adják meg: 2014. március 28-án 588 761 tételt, 2016 őszén pedig 620 000 névrekordot tartalmaztak a sokrétű adattárak. A rövid tájékoztatóban 2014-es állapotként 230 ezres tételszámot jelölnek meg, amely fél évtized alatt alig jelent gyarapodást. Az utóbbi években jelentős duplumszűrést hajtottak végre a rekordok között, amelynek eredményeként „80 000 rekorddal csökkent a személynév besorolási állomány.”⁸²

A Petőfi Irodalmi Múzeum legnagyobb digitális gyűjteményét alkotó biográfiai index célja: „a kutató egy helyen megtalálja az általa keresett személyre vonatkozó főbb információkat és azok forrásait. A rekordok olyan adatsorból épülnek fel, amelyek segítségével

egy személy önmagával azonosítható: születés, halál helye és ideje, foglalkozás, névvariánsok.”⁸³ Egy veszprémi országos konferencián tartott előadásban Nagy Csabától részletesebb információkat találhatunk az adattartalommal illetően: „az elfogadott névalak mellett a névvariánsok sora (névvaltoztatás előtti név a változtatás dátumával), a leánykori és az asszonynev, a nemesi előnév és a főnemesi rang, a születési és haláladási adatsor a település, megye, év, hónap, nap feltüntetésével, valamint legfeljebb három foglalkozás, köztük a kenyérkereső is.”⁸⁴

Problematicusnak tűnik számomra a foglalkozási kategória egyértelmű, koherens szempontok szerinti kezelése, ahogy erre dolgozatom első részének „3.2.4 Foglalkozási adatsorok” fejezetében már utaltam. *Manno Miltiades* (1879–1935) szócikkének átvilágításával teljes részletezésű találati adatlapokat

Adattábla:	Magyar életrajzi index (Név), Magyar életrajzi index (Partecicidua)
Egységesített név:	Manno Miltiades
Születés/Halál dátum:	1879-1935
Névvariáns:	Miltiadész
Foglalkozás:	festőművész; grafikus; szobrász; szízes; sporttároló; gyorskorcsolyázó
Vallás:	görögkeleti
Születési hely:	Pancsova
Születési megye:	Torontál vm.
Pontos születési dátum:	1879. III. 3.
Haláladási hely:	Budapest
Pontos haláladási dátum:	1935. II. 16.
Haláladási életkor:	56
Haláladási adat forrása:	Sós Ferenc közlése
Haláladási adatok:	Saját gyászjelentés
Adatforrások:	Gulyás, Gulyás Pál: Magyar írók élete és munkái. Bp., Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete, 1939-2002. 7 kötetből sajtó alá rend. Vlaczián János. 19 db. Karikatúra: Gyöngy Kálmán: Magyar karikatúristák adat- és szignórára 1948-2007. Karikatúristák, animációs bab- és rajzfilmek, illusztrátorok, portrérajzolók. Budapest. Abra Kkt., 2008. 473 o., ill. MLex: Művészeti lexikon. Fel. szerk. Lajta Edit. Bp., Akadémiai Kiadó, 1965-1968. 4 db. MÆL: Magyar életrajzi lexikon II. Főszerk. Kenyeres Ágnes. Bp., Akadémiai Kiadó, 1967-1969. III. MNP: Sós Ferenc: Magyar numizmatikusok panteonja. Bp., Argumentum, Magyar Éremgyűjtők Egyesülete, Magyar Numizmatikai Társulat, 2010. 269 o., ill. Részlet: Rózsaszegedi László: Magyar Olimpiai Lexikon. [Bp.], Szerző, 2000. 268 o., ill.

2. ábra

Manno Miltiades (1879–1935) a Magyar Életrajzi Indexben

hasonlítunk össze teljesség és pontosság szempontjából. Nézzünk az elvek mögé, hogy a Magyar Életrajzi Index esetében miként értelmezhető az adott személyre vonatkozó találati rekord⁸⁵ felépítése saját követelményrendszerük tükrében (lásd 2. ábra).

Rögtön szembetűnik, hogy a meghirdetett három foglalkozás helyett hatot találunk. Manno Miltiades művész-polihisztorként és all-round sportemberként nyilván nehezen győmőszölhető be nemcsak három, hanem – mint látni fogjuk – akár hat kategóriába is. A Magyar Életrajzi Kalauz lementett adatlapja az alábbi információkat teszi elérhetővé (lásd 3. ábra):

Koncentráljunk a foglalkozási adatsorokra: a MÉK kilenc működési területet sorol fel a MÉI hat megjelölésével szemben. Különítsük el a művészeti tevékenységet: a MÉK öt művészeti ágat (éremművész, festőművész, grafikus, karikaturista, szobrász) definiál, míg a MÉI három területet rögzít (festőművész, grafikus, szobrász).

Sporttevékenységek tekintetében még nagyobb az eltérés a két index gyakorlatában. A MÉI a következő kategóriákat képezi: gyorskorcsolyázó, sportoktató. A MÉK itt is sportágak szerint rögzíti a tevékenységet: evezős, kerékpárversenyző, labdarúgó. Ezek sokkal pontosabban tükrözik versenyzői pályafutását, kü-

Manno Miltiades	1879 03 03	1935 02 16
születési hely megye : Torontál(tört.)		
születési hely helység : Pancsova		
Foglalkozás : éremművész		
evezős		
festőművész		
grafikus		
gyorskorcsolyázó		
karikaturista		
kerékpárversenyző		
labdarúgó		
szobrász		
Névváltozatok :	Manno Miltiadesz(1879-1935)	
Adateltérések :	h:02.17. (ML)	
	sz:1880. (SL)	
	sz:1880.03.03. (MÉL)	
	sz:1880.03.03. (MOL)	
	sz:1880.03.03. (NUMIZPANT)	
	sz:1880.03.03. (OLIMP)	
	sz:Bp. (KARIKATURISTÁK)	
Egyéb adatok :	görög szárm.	
	m. bajnok(11)	
Hivatkozások :	KARIKATURISTÁK(1848-2007)	
	KMOLIMP	
	LABDARGÓLK	
	MÉL II.	
	ML	
	MOL(2016)	
	NUMIZPANT	
	OLIMP(1896-2016)	
	SL	
	TÁRS	

3. ábra
Manno Miltiades (1879-1935)
a Magyar Életrajzi Kalauzban

4. ábra
Rajczy Imre (1911-1978)
a Magyar Életrajzi Indexben

Rajczy Imre	
Adatbázis:	Magyar életrajzi index (Név); Magyar életrajzi index (Nekrológ); Magyar életrajzi index (Partecédula)
Egységesített név:	Rajczy Imre
Születés/Halálozás:	1911-1978
Névvariáns:	Rasztovich Rajczy-Rasztovich (névvariáns)
Foglalkozás:	dr.; olimpiai bajnok kardozó; kardvívó; lopszerkesztő; miniszteri titkár; olimpiai bajnok
Vallás:	római katolikus
Születési hely:	Szombathely
Születési megye:	Vas vm.
Pontos születési dátum:	1911. XI. 8.
Halálozási hely:	Buenos Aires
Halálozási ország:	Argentína
Pontos halálozási dátum:	1978. III. 31.
Halálozási életkor:	67
Halálozási adat forrása:	MN 1978. ápr. 11
Adatforrások:	MAÉL: Magyar életrajzi lexikon I-II. Főszerk. Kenyeres Ágnes. Bp., Akadémiai Kiadó, 1967-1969. III. MNL: Magyar Nagylexikon. Főszerk. Eiesztős László (1-5. k.), Berényi Gábor (6. k.), Bárány Lászlóné (8-). Bp., Akadémiai Kiadó, 1993- Rózsáliget: Rózsáligeti László: Magyar Olimpiai Lexikon. [Bp.], Szerző, 2000. 268 o., ill. RÜL: Révai Új Lexikona. Főszerk. Kollega Tarsoly István. Szekszárd, Babits, 1996- 16 db. UMÉL: Új magyar életrajzi lexikon. Főszerk. Markó László. Bp., Magyar Könyvklub. I. köt. A-Cs. 2001; II. köt. D-Gy. 2002; III. köt. H-K. 2002; IV. köt. L-Ö. 2003; V. köt. P-S. 2004; VI. köt. Sz-Zs. 2007.

lönös tekintettel arra, hogy Manno Miltiades az első két magyar labdarúgó-bajnokság gólkirálya⁸⁶ volt. Végezzünk el egy keresést a MÉI-ben a kapcsolódó „sportoló” kategóriára! 108 találatunk lesz, ami sovány egy sportnemzethez képest, de próbálkozzunk a másik MÉK-ből hiányzó foglalkozási körrel is: „sportoktató” – keresésünk eredménye mindössze 9 (!) tétel. Garantált, hogy ennél jóval többen működtek e területen, csak éppen más elnevezéssel (pl. edző, testnevelő)!

Sokat javult a transzparenciája, de a MÉI esetében nem áll rendelkezésre olyan feltöltöttségi áttekintés, amit a MÉK-ről dolgozatom első részében közreadtam, ezért célzott mélyfúrásokkal próbáljuk felderíteni az adattár rejtett rétegeit. Ha már a sport területére tévedtünk, akkor kerestessük le a szombathelyi származású olimpiai bajnok kardvívót, *Rajczy Imrét*⁸⁷ a Magyar Életrajzi Indexben (Lásd: 4. ábra)

A pontos vesszővel elválasztott foglalkozási kategóriák olyan ad hoc jellegű eklektikusságot mutatnak, ami teljesen relativizálja a visszakeresés biztonságát. Kinek jutna eszébe „dr.” szerint keresni foglalkozást? Megdöbbentő, hogy ugyanarra a tevékenységre vonatkozóan keverednek az elnevezések: „kardvívó”, „olimpiai bajnok”, „olimpiai bajnok kardozó”.

A „Magyar Életrajzi Kalauz” vonatkozó adatsora:

Rajczy Imre	1911 11 08	1978 03 31

Születési hely megye :	Vas	
Születési hely helység :	szombathely	
Foglalkozás :	kardvívó	
Névváltozatok :	szabadalmi ügyvívó	
	Rajczy-Rasztóvich Imre(1911-1978)	
	Rasztóvich Imre(1911-1978)	
Álnevek :	Baba(1911-1978)	
Adateltérések :	sz:1912.11.08.(MÉI)	
Egyéb adatok :	Európa-bajnok(2)	
	Főisk. világbajn.(2)	
	m. bajnok	
	olimp. bajnok	
	világbajnok	
Hivatkozások :	AT	
	MÉI III.	
	MOL (2016)	
	OLIMP (1896-2016)	
	OLIMPKÉRD	
	RÜL	
	SAK	
	SL	
	UMEL	
	VASOL	

5. ábra

Rajczy Imre (1911–1978)
a Magyar Életrajzi Kalauzban

Ha már beleszaladtunk az *olimpiai bajnok* kategóriába, akkor érdemes egy keresést lefuttatni rá a Magyar Életrajzi Indexben: az 55 tételes találati listában⁸⁸ van duplum (*Jekelfalussy Piller György*), de négy olyan név is (*Hajós Henrik, Kiss Éva, Kluger Gyula, Szepes Béla*), akik sohasem voltak olimpiai bajnokok! Marad ötven név – beleértve *Benke László* olimpiai bajnok szakácmestert is...

Nézzük meg, hogy a Magyar Életrajzi Kalauzban hány olimpiai bajnokot találunk? Itt az „Egyéb adatok” között kell a bennünket érdeklő adat kezdőbe-

tűt beírni a szűkítő mezőbe; a tízes szűrésből adódóan például éppen egy hétszeres olimpiai bajnok (*Gerevich Aladár*) kategóriája maradt le a képernyőképről. Az adatbázis strukturált jellegéből adódóan valamennyi tétel egy-egy személyt jelöl, mert valaki vagy egyszeres, vagy kétszeres stb. olimpiai bajnok, így 335 magyar származású sportoló szerzett olimpiai bajnoki címet. Rendszerünk finomságát mutatja, hogy a román színekben kétszeres olimpiai bajnok magasugró *Balázs Jolán*, a XX. század legjobb röplabdázójának megválasztott háromszoros amerikai olimpiai bajnok *Karch Király*; a román színekben négyszeres olimpiai bajnok tornász *Szabó Katalin* és a magyar származású, Tarzanként elhíresült, ötszörös amerikai olimpiai bajnok *Johnny Weissmüller* rekordja is elérhető reprezentatív nemzeti digitális névkataszterünkben.

Egyéb_adatok	
Szűkítés	olimp.bajn Szűkítés
Találatok: 18	(1-10)
Előző	Következő
Megnevezés	Találat
olimp.bajnok	236
olimp.bajnok(2)	57
olimp.bajnok(2)/ROM/	1
olimp.bajnok(2)/USA/	1
olimp.bajnok(3)	21
olimp.bajnok(3)/USA/	1
olimp.bajnok(4)	3
olimp.bajnok(4)/ROM/	1
olimp.bajnok(5)	3
olimp.bajnok(5)/USA/	1

6. ábra

Olimpiai bajnokok a Magyar Életrajzi Kalauzban

Ennek az utolsó pár szónak itt és most különös jelentősége van. Egy adattár akkor és csak akkor lehet reprezentatív, ha a teljesség igényéből indul ki. *E mondatnak súlyos következményei vannak, amelyek rámutatnak a „Magyar Életrajzi Index” és a „Magyar Életrajzi Kalauz” forráskezelési filozófiájának sok tekintetben gyökeres különbségére.* Az előzőekben leírtaknak megfelelően kalauzunk a benne szereplő forrásokat teljes mértékben feldolgozza. Korábbi dialógusaink alapján kiderült, hogy a „Magyar

Életrajzi Index” válogat a forrásokból felvett személyek esetében! Vajon milyen kritériumokat alkalmaz? Egy általa is feldolgozott vonatkozó szakterületi forrás, a valamennyi magyar olimpiai érmet külön szócikkben feltüntető „Magyar olimpiai lexikon”⁸⁹ esetében mi lehet az a szempont, aminek következtében az abból feldolgozott olimpiai bajnokok száma alig hetede a „Magyar Életrajzi Kalauz”-nak?

Az óriási különbség kis részben magyarázható azal, hogy e forrás frissebb kiadásait nem dolgozták fel. 2000 óta négy újabb edíciója is napvilágot látott, és a Magyar Életrajzi Kalauzban is hozzáférhető a legfrissebb, 2016-os kiadás!⁹⁰ E gondolatmenet nyomdokain haladva döbbenetes, hogy ugyan ezen a területen egy másik, sokadik kiadásban megjelent reprezentatív olimpiai alapl⁹¹ sem szerepel a feldolgozott források listáján...

A fenti illúzióromboló elemzés tükrében és szemüvegén keresztül olvasva roppant érdekes a következő, talán szokatlanul hosszúnak tűnő, de egységes gondolatmenetben rendkívül fontos kérdést tárgyaló idézet. (Háttér-információként jelezni kell, hogy szerzője – személyes levélváltásunk alapján – a nyilvánosság előtt kimondatlanul is velem vitázik, és tesz erősen dehonesztáló megjegyzéseket az adateltérések kezelése tárgyában az általam készített adattárra.)

„Mint már utaltam rá, hazai lexikonjaink tele vannak egymásnak ellentmondó, téves adatokkal, ezért rendkívül fontos, hogy egy életrajzi indexhez hasonló munka ne elégedjék meg ezek téves voltának jelzésével, hanem állapítsa meg, hogy a szerkesztő jelenlegi tudása szerint melyik állítás tartalmazza a valóság hű információt. Ez utóbbi megítélésénél természetesen tudatunk kell az olvasóval, hogy döntésünket mire alapoztuk, tehát semmiképpen sem elégedhetünk meg szándékunk pusztá közlésével. Az sem elegendő, ha kijelentjük, hogy számunkra mindenkor a legújabb kézikönyv az autentikus forrás, ugyanis egyedül e munka támaszkodik / támaszkodhat a legfrissebb kutatási eredményekre. Aki valaha írt lexikon-szócikket, pontosan tudja, hogy az ultima manus elve a lexikográfiában nem alkalmazható, ugyanis a hivatkozásokat gyakorta mellőző írásokból szinte lehetetlen megállapítani, hogy szerzőjük milyen forrásokra támaszkodott, és hogy ezek ellentmondásait mire alapozva oldotta fel. Hosszasan sorolhatnánk a példákat annak érzékeltetésére is, hogy milyen veszéllyel jár és mennyire félrevezető, ha egy adattár szerkesztője megfelelő forrásismeret hiányában szakmai érvekkel nem alátámasztható preferenciákkal él, ráadásul ezeket következtelenül alkalmazza. Egyes kutatók úgy vélekednek, hogy a számszerűség sem elhanyagolható tényező, vagyis ha négy forrásból három állít valamit, akkor már csak azért is elfogadható ez a közös adat,

mert a negyedik lehet például elírás is. Ennek kapcsán ugyanazt tudom elmondani, amit a fentiekben kifejtettem. A hibák bővített újratermelése miatt képtelenség a „számszerűség” elvének alkalmazása, manapság ugyanis egyre több olyan lexikon lát napvilágot, amely kritikátlanul veszi át a korábban megjelent társainak hibáját, mit sem törődve azzal, hogy a hivatkozott mű milyen forrásokra hivatkozik.”⁹²

A kritika egyes elemeinek jogosságát nem kívánom kétségbe vonni, néhány vonatkozásban azonban feltétlenül pontosítani és árnyalni kell az egyoldalúan negatív véleményt:

- 1) Vitapartneremmel ellentétben soha nem állítottam, hogy kizárólag az általam közölt adatok az elfogadhatók. A források születési és halálzási adatokat érintő eltérő közléseit korrekt módon feltüntettem az „Adateltérések” mező alkalmazásával. E közlés a kiadói-szerkesztői munkát is jelentősen segítheti a korábbi kiadások hibáinak korrekciójával.
- 2) Munkaidőn kívüli, önszorgalomból végzett tevékenységemből és az általam elérhető elsődleges információforrások hiányából adódóan nem tudom vállalni, hogy minden egyes személy információt kontrolláljam. Felmerül ugyanakkor óhatatlanul bennem a kérdés, képes-e erre egyáltalán valaki vagy akár egy team is?
- 3) A hosszas idézetben megfogalmazott szempontok (frissesség, forrásokra történő hivatkozás, számszerűség) egyike sem érvényesül mechanikusan, hanem ezek együttes összevetésének forráskritikai gyakorlatra vetített logikai hálójából születik meg az egyedi döntés, amelyben különösen nagy hangsúlyt kap a primér információkra (pl. anyakönyvekre) történő pontos hivatkozás.

Sok minden azonos vagy egy árnyalatnyit eltérő a Magyar Életrajzi Kalauz és a Magyar Életrajzi Index keresési rendszerében, de jelentős eltérések is adódnak. A Magyar Életrajzi Kalauz lehetőséget biztosít az időintervallumra történő keresésre, továbbá a kapcsolódó tételszámokat is közlő indexlistákból való kiválasztás módszere a használókat pozitív módon orientálja a sikeres keresési stratégia kialakításában.

A Magyar Életrajzi Index és a Magyar Életrajzi Kalauz hasonló profilja és egy irányba mutató céljaik révén egymás természetes szövetségeseivé válhatnak. Magunk részéről messzemenően egyetértünk az elemző recenzens másfél évtizede megfogalmazott gondolataival: „Az egymással való versengés helyett

ugyanakkor helyesebb lenne az együttműködés, egyik oldalról a nagyobb forrásbázis, az intézményi háttérnek megfelelően rendelkezésre álló készítői gárda, a másik oldalról a nagyobb tapasztalat, a kidolgozott rendszer, az ügy iránti elkötelezettség.”⁹³

A Magyar Életrajzi Kalauz részéről eddig sem volt és a továbbiakban sem lesz akadálya az együttműködésnek. Bennünket nem kötnek presztízs szempontok és az ügy sikerébe vetett hit átsegíthet az együttműködés kimunkálása során adódó nehézségeken.

5. Külföldi biográfiai indexek

A nemzetközi életrajzi indexek egyre gazdagodó listájáról – hagyományaik és ismertségük miatt – a két legfontosabb adattárat, az Amerikai Egyesült Államokban készülő „*Biography Index*”-et és a Németországban épített, újabban „*World Biographical Information System*” rendszer elemeként működő „*World Biographical Index*”-et kell kiemelnünk. E két külföldi reprezentáns közül a számunkra aktuális állapotában elérhetőbb és reprezentációjában az egész világra kiterjedő, így önálló magyar életrajzi archívumot (*Ungarisches Biographisches Archiv*) is üzemeltető World Biographical Index tartalomszolgáltatási eszköztárát vesszük górcső alá, részben az általunk alkalmazott megoldások szemüvegén keresztül.

5.1 World Biographical Index

A müncheni székhelyű K. G. Saur Verlag egyetemes „biográfiai könyvtárának” részeként folyamatosan fejlesztett biográfiai index. A „World Biographical Information System” égisze alatt immár lassan mintegy 9 millió digitalizált szócikket tesz hozzáférhetővé. Gigantikus nagyságára jellemző, hogy a több mint 10 ezer feldolgozott forrásmű 44 nyelven 17 ezer kötetet ölel fel. Az archívum háttérbázisát az 57 nyelvi-területi preferenciák alapján digitalizált mikrofilm archívum⁹⁴ képezi, amely szócikkek millióit tárolják a 16. század közepétől a 20. század végéig. A világ legteljesebb életrajzi adattára képes valamennyi ország és térség biográfiai arculatának tükrözésére. A szócikkekhez kapcsolódóan az eredeti dokumentumok nyomtatott változatának hasonmása is megjeleníthető a képernyőn. A világ archívumain belül a „Hungarian Biographical Archive” 152 forráskiadványt tár fel és tesz teljes szövegében elérhetővé az 1559 és 1995 közötti időszakból. Egy kicsit korábbi, az 1990-es évek közepéről származó verzió 127 forrásból álló jegyzékét⁹⁵ részletesen tanulmányozva minden-

esetre roppant meglepő megállapításokat tehetünk a kiválasztott források jelentőségére és reprezentativitására vonatkozóan.

Boldog lennék, ha valaki elmagyarázná, hogy a sport területéről egyedül felvett kiadványként miért *Mező Ferenc* magyar olimpiai bajnokokról szóló angol nyelvű 1955-ös „aranykönyve”⁹⁶ az egyetlen számításba vett önálló sporttárgyú forrás, holott például *Havas László* 1982-es sport aranykönyve⁹⁷ sokkal frissebb és teljesebb, hiszen kiterjed az olimpiai dobogósokon túl az érmesekre a felnőtt és korosztályos világ- és Európa-bajnokságokon, ráadásul még címében is rímel kiválasztott elődjére...

Igazi fejtörést okozott számomra az is, hogy mi lehetett az oka annak, hogy az Osztrák-Magyar Birodalom 1750–1880 közötti bencés szerzetes íróit szemlélő 1881-es összeállítás⁹⁸ helyet kapott a válogatásban, ugyanakkor a magyar vonatkozásban teljesnek tekinthető 1986-os kiadású bencés névtár⁹⁹ fel sem merült.

A fájdalmas hiányok szinte minden területen hosszan sorolhatók lennének, ugyanakkor *Herczeg Ferenc Tisza Istvánról* szóló kötete, *Lyka Károly Munkácsy* monográfiája vagy *Szigeti Kilián* „Régi magyar orgonák”-ról szóló sorozata, illetve az író-olvasó találkozó rendezésének módszertanáról szóló könyv¹⁰⁰ ott díszileg a listában...

A legfrissebb információkhoz történő hozzáférés érdekében 2018 márciusában teszteltem a világ legnagyobb életrajzi adattárát¹⁰¹ az ELTE Savaria Egyetemi Könyvtár IP címtartományából. A biográfiai adatbank több mint 6 millió személyről 8,5 millió életrajzi szócikket tartalmaz. Mielőtt konkrét kereséseket bonyolítottam volna le, táblázatosan összehasonlítottam a World Biographical Index (WBI) és a Magyar Életrajzi Kalauz keresési skáláját:

Összehasonlítás		
	WORLD BIOGRAPHICAL INDEX	MAGYAR ÉLETRAJZI KALAUZ
Élelt. hely (megye/ország)	---	+
Születési helység	---	+
Születési időpont	év	év, hónap, nap
Háttér színe	---	---
Háttér színe	---	---
Állomány	---	+
Képek	---	+
Adatforrások	---	+
Egyéb (összeírni ó) adatok	---	+

7. ábra

A WBI és a MÉK adattartalmának összehasonlítása

Elsőként az adatok aktualizálásának gyakoriságát vizsgáltam meg. A halálozási év indexét faggatva – időben visszafelé haladva – arra voltam kíváncsi, melyek voltak az utolsó, „legfrissebb” halálozási

időpontok. 2017-ben az egész világon 42 személy halálozási évét tartja nyilván!): elhunytát regisztrálták (a MÉK tavalyról 273 személy

Biographical Search > Biographical Search Results

Print / Email / Save PDF / Marked Documents / Previous Searches

[+(biographicYearsDeath:2017)]

Mark All « 1 GO » /1 Total results: 42 Hits: 50 Sort by: Name

#	Name	Occupation	Year	Archive	Full Text
1	Alexander, David Crichton	major-general	1926	British Biographical Archive	
2	August, Erdmut Christian	Theaterintendant, Theaterregisseur	1931	Deutsches Biographisches Archiv	
3	Bennett, John Alfred Everest	painter	1919	American Biographical Archive	

8. ábra

A WBI találati listája a 2017-ben elhunytakról

Láttam, hogy túl nagy igényekkel nem célszerű fel- zsef (1932–1993) adatait kerestem: lépni, ezért bő két évtizeddel halála után, *Antall Jó-*

View Digitized Article(s) from Archive

Mark document

Name: Antall, József jun.

Gender: male

Year of birth: 1932

Year cited: 1990

Occupation: Historiker, Bibliothekar, Museumsdirektor, Parlamentsabgeordneter, Premierminister

Occupation classification: Historians, Archeologists, Ethnologists, Heraldists (503); Librarians and Library Specialists (592); Museum Specialists (593); Delegates, Representatives (326); Statespersons, Politicians (321)

Archive: Ungarisches Biographisches Archiv (UBA)

Fiche Location: 14.407-408

Short title(s) of source(s): Ki kicsoda 1990; Fekete 3

Short title: Ki kicsoda 1990

Source Citation: Magyar ki kicsoda 1990 : Több mint 6000 élő magyar személy életrajza. - Budapest : Textoff Lang, 1990

Short title: Fekete 3

Source Citation: Prominent Hungarians home and abroad. - 5th ed. - Budapest : HVG, 1991

Document ID: M2681

9. ábra

A WBI rekordja Antall Józsefről

Meglepő, hogy egyetlen olyan forrást sem leltek a névbank kompetens szakszerkesztői, amiből kiderülhetett volna, hogy az egykori magyar miniszterelnök már nincs az élők sorában! Esély sincs arra, hogy megkérdezzenek, pedig egy kiváló tematikus, kormányzati archontológiát¹⁰² örömmel ajánlottam volna

a figyelmükbe az ilyen félrevezető pontatlanságok kiküszöbölésére... Ha *Gulyás Pál* „Magyar írók élete és munkái” című sorozatának 17 kötetéből volt energiájuk 50 165 személy adatait rögzíteni, akkor némi szakzerű forrásjegyzék-revizíó sem ártott volna.

Biographical Search > Biographical Search Results

Print / Email / Save PDF / Marked Documents / Previous Searches

[+(biographicShortTitles:gulyas)]

Mark All « 1 GO » /1004 Total results: 50165 Hits: 50 Sort by: Name

#	Name	Occupation	Year	Archive	Full Text
1	Aaron, Vasile	Rechtsanwalt, Dichter, Dramatiker, Übersetzer	1770	Ungarisches Biographisches Archiv	
2	Aba, Gyula	Lehramtsanwärter, Dichter	1934	Ungarisches Biographisches Archiv	
3	Aba, János	Beamter, Publizist; Dichter	1903-1918	Ungarisches Biographisches Archiv	

10. ábra

A WBI találati listája Gulyás Pál „Magyar írók élete és munkái” című művéből

A reprezentativitás semmibe vétele mellett az aránytalanságok olyan tömegével találkozunk, amelyek aprólékos elemzésére nincs lehetőségünk. Mivel a feldolgozott források áttekintésére nem nyújt lehetőséget az adatbank, ezért a ködszerű rövid címek („short list”) alapján lehet kibogarászni a hivatkozások mögött rejlő műveket. Mindenesetre rendkívül figyelemre méltó *Schöpflin Aladár* irodalomtörténeti jelentőségének korántsem nevezhető, mindössze 9 oldal terjedelmű kiadványának¹⁰³ kiemelt fontosságú

kezelése; vajon milyen különleges szempont indokolhatta, hogy a három, bár kétségkívül kiemelkedő szerzőről szóló füzetke kihagyhatatlan volt?

Még fel sem ocsúdhatunk meglepetésünkből, amikor újabb gyöngyszemet találunk ugyanezzel a „forrással” kapcsolatban. Logikusnak tűnt volna, hogy a címben szereplő három költőóriás szerepel a mű alapján feltártak listáján, de vaskos meglepetés éri a gyanútlan böngészőt:

Biographical Search > Biographical Search Results

Biographical Search Results

1 - 5 of 5 GO

[(+) (biographicShortTitles:"Schoepflin 1" ...

Mark All Sort by: Name

#	Name	Occupation	Year	Archive
1	Adv. Endre	Jurist; Journalist; Dichter	1877	Ungarisches Biographisches Archiv
2	Babits Mihály	Dichter; Romancier; Essayist; Übersetzer	1883	Ungarisches Biographisches Archiv
3	Kovács Endre	Historiker; Dichter; Prosaist; Journalist; Übersetzer	1911	Ungarisches Biographisches Archiv
4	Major István	Politiker	1887	Ungarisches Biographisches Archiv
5	Móricz Zsigmond	Journalist; Prosaist; Dramatiker	1879	Ungarisches Biographisches Archiv

1 - 5 of 5 GO

11. ábra

A WBI találati listája Schöpflin Aladár művéből (2014. április 4.)

Bár semmiféle magyarázat nincs rá, hogy *Kovács Endre* és *Major István* miként soroltatt e tételhez, de úgy látszik, hogy ez sem a szerkesztőket, sem a használókat nem zavarja...

2018-ban újfent rápillantottam a WBI eme „koronagyémántjára”, de alig hittem a szememnek az 1685 tétel láttán:

Biographical Search > Biographical Search Results

Print / Email / Save PDF / Marked Documents / Previous Searches

[(+) (biographicShortTitles:schöpflin 1)

Mark All < 1 GO > /34 Total results: 1685 Hits: 50 Sort by: Name

#	Name	Occupation	Year	Archive	Full Text
1	Abday Sándor	Schauspieler; Dramatiker; Theaterdirektor	1800	Ungarisches Biographisches Archiv	■
2	Abonyi Géza	Schauspieler	1892 (n.a. 1894)	Ungarisches Biographisches Archiv	■
3	Abonyi Lajos	Komitatssubnotar; Landwirt; Prosaist; Dramatiker; Übersetzer	1833	Ungarisches Biographisches Archiv	■

12. ábra

A WBI találati listája Schöpflin Aladár művéből (2018. március 21.)

Remek összehasonlítási lehetőséget kínál a World Biographical Index és a Magyar Életrajzi Kalauz között a „Foglalkozás” kategória újdonságnak számító, más biográfiai indexekben nem található osztályozási rendszerének egymásra vetítése. A WBI komplex besorolási indexéből a sportot bontottuk ki az összevetés érzékeltetésére (lásd 13. ábra).

Nem kell sasszem ahhoz, hogy a MÉK jelen dolgozatunk későbbi részében található részletezettsége

fényévekkel felülmúlja a világindex alaposságát. Összességében a World Biographical Index, mint a világ vezető életrajzi indexének felülmúlhatatlan előnye hatalmas méretében és a mögötte álló forrásbázis azonnali elérhetőségének biztosításában áll. Kompetenciánk csak a magyar anyagra terjedhetett ki, de az adattartalom teljessége és a forrásbázis aktualizálása terén is bőven akadhat hiányérzetünk.

The screenshot shows a web interface titled "Occupation Classification Index". At the top, there are two buttons: "+ Expand All" and "- Collapse All". Below this is a list of occupation categories, each with a collapse/expand icon, a name, a sub-count in parentheses, and a total count in a dark pill-shaped box. A vertical scrollbar is on the right side of the list.

Category	Count
- ☐ RELIGION (700)	717805
+ ☐ Christian and Jewish Religion (702)	681088
+ ☐ Islamic Ecclesiastics (730)	30120
+ ☐ Hindu Religion (740)	245
+ ☐ Buddhist Religion (750)	7181
+ ☐ Other Religions (790)	234
- ☐ SPORTS AND LEISURE (800)	79007
☐ Sportsmen (801)	63955
☐ Toreros (810)	5155
☐ Coaches, Managers (815)	6446
☐ Sports: Others (820)	8500

13. ábra

A WBI foglalkozási tárgyszójegyzékének részlete

6. A Magyar Életrajzi Kalauz fejlesztésének lehetőségei

A korábbi fejezetek alapján látható, hogy reprezentatív nemzeti biográfiai indexünk felépítése, illetve visszakereső rendszere több évtized alatt szilárdult meg, és ez a gyakorlatban bizonyított, kikristályosodott stabilitás fontos tényező a használók számára. A működtetéshez kapcsolódó gazdag tapasztalataink, tanulmányaim és nem utolsósorban e tanulmány színvonalas elkészítése arra ösztönzött, hogy több vonatkozásban újra gondoljam az eddigi struktúrát. Nem kardinális jellegű változtatásokról van szó, hanem a használói kényelem fokozását célzó módosításokat szeretnénk bevezetni az adattár következő verziójában. Terveinkben részben egyes adatszoportok adatstruktúráinak további, egységesített szemléletű pontosítása szerepel, részben pedig a leválogatási technológia repertoárjának bővítése és pontosságának növelése. Kulcskérdés, hogy bármilyen változtatás csak az adatbázis integritásának megőrzésén belül alkalmazható.

6.1 Topográfiai szinkronitás

Az általunk preferált, az adatbázis leírásánál ismertett, használó-központú praktikus területi besorolási elvet kiegészítve szeretnénk lehetőséget teremteni arra, hogy az adott személy korában ténylegesen működő területi beosztás szerint is hozzáférhető legyen az adott személyhez kötődő helynév. Terveink szerint nem lecserélni kívánjuk jelenlegi megoldásunkat, hanem további keresési alternatívát kínálni a felhasználók számára. E fejlesztési modul többféle alternatív, egymással is kooperáló módon valósítható meg:

- 1) a műfaji azonosságra alapozva a Petőfi Irodalmi Múzeum e vonatkozásban magas szintű szolgáltatást biztosító Magyar Életrajzi Indexével történő kooperáció révén,
- 2) a szabványos alapokon nyugvó Geotaurusz és geohistaurusz¹⁰⁴ alkalmazásával,
- 3) szemantikus kapcsolat a Nemzeti Névtér geográfiai csatornájával, a Földrajzi névtérrel (<http://o-o-o.hu/geo>).

6.2 Áttekinthetőség fokozása az egyes adatmezőknél

Bizonyos meghatározott keretek között épülő mezők (indexsorok) esetében a keresési stratégia kialakítását támogató eszközként kiemelten hasznosnak tartjuk az adatok strukturált, az adott keresési mező jellegzeteségeihez igazodóan rugalmasan hierarchizált formában történő áttekintését. Ezek az úgynevezett mellék adattárak jellemzően hiányoznak még a legismertebb hazai és nemzetközi adatbázisok rendszeréből is. Létrehozásukat követően folyamatos karbantartást igényelnek és logikai keretek közé helyezik a teljes szövegű keresések világában egyébként könnyű kézzel végzett indexelési technikákat. Első ízben a következő oldalakon adunk ízelítőt a foglalkozások egységes rendszerben történő kategorizálásáról,¹⁰⁵ illetve fontos iránytű a források területi (geográfiai) és szakterületi (tematikus) megoszlását bemutató összeállításunk.¹⁰⁶ Reményeink szerint mindkettő olyan fontos hozzáadott értéket képvisel, amely hasznosan kamatoztatható a böngészés és a releváns találatok keresésének folyamatában.

6.2.1 A foglalkozások tárgyköri hierarchikus jegyzéke

Az adattárunkban jelen pillanatban található 976 foglalkozás és/vagy működési terület áttekintéséhez innovatív fejlesztésként egy rugalmasan hierarchizált foglalkozási hálót hoztam létre. Nem volt egyszerű beilleszteni az összes felmerült foglalkozást egyetlen koherens struktúrába, de létrehozása jelentősen hozzájárul a használói komfort fokozásához. A rendszerben *nyomatott nagybetűkkel jelöltük azokat a foglalkozási fogalmakat, amelyek a rendszerező tájékoztatást segítik, de mögöttük tényleges személyek nem találhatók* adatbázisunkban. Egyes tárgykörök esetében szükségszerűen élnem kellett a *többes besorolás* lehetőségével. Például ilyen az ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK → Mérnök → Agrármérnök → Mezőgazdasági gépészmérnök, illetve az ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK → Mérnök → Gépészmérnök → Mezőgazdasági gépészmérnök útvonal. Egymástól távolabb eső ágakra illusztráció: ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK → Orvos → Sportorvos, illetve SPORT → Sportorvos megközelítés. Természetesen különféle kapcsolódó tezauszok léteznek, de a lexikográfiai művek, illetve a belőlük készített adatbázisok esetében hasonló kidolgozottságú foglalkozási hálóról nincs tudomá-

som. Biztos vagyok abban, hogy vannak vitatható besorolások, de az alapvető logikai megközelítés filozófiájának progresszív jellege véleményem szerint vitathatatlan.

Ízelítőként a korábban említett sport szakterület foglalkozási besorolásából egyetlen „sportág”, a *természeti sport* kategória kibontásán keresztül szeretném felvillantani a rendszer alkalmazásából származó előnyöket. A World Biographical Index bemutatott rendszeréhez viszonyítva – stílszerűen szólva – ég és föld a különbség kidolgozottság tekintetében a Magyar Életrajzi Kalauz javára.

1.1. TERMÉSZETI SPORT

1.1.1. Hegymászó

1.1.2. LÉGISPORT

1.1.2.1. Ejtőernyős

1.1.2.2. Léggömbrepülő

1.1.2.3. Rádiótávírász

1.1.2.4. Repülőmodellező

1.1.2.5. Sárkányrepülő

1.1.2.6. Siklóernyős

1.1.2.7. Sportrepülő

1.1.2.8. Vitorlázórepülő

1.1.3. Sziklaugró

1.1.4. Tájfutó

1.1.5. TÉLISPORT

1.1.5.1. Bobversenyző

1.1.5.2. Gyorskorcsolyázó

1.1.5.3. Jégkorongozó

1.1.5.4. Kutyaaszánversenyző

1.1.5.5. Műkorcsolyázó

1.1.5.6. Síelő

1.1.5.7. Sífutó

1.1.5.8. Sílövő

1.1.5.9. Síugró

1.1.5.10. Snowboardozó

1.1.6. VÍZISPORT

1.1.6.1. Búvár

1.1.6.2. Búvárúszó

1.1.6.3. Evezős

1.1.6.4. Hajómodellező

1.1.6.5. Horgász

1.1.6.6. Kajakozó

1.1.6.7. Kajakpólós

1.1.6.8. Kenus

1.1.6.9. Kite versenyző

1.1.6.10. Motorcsónakversenyző

1.1.6.11. Műugró

1.1.6.12. Szinkronúszó

1.1.6.13. Szörföző

1.1.6.14. Úszó

1.1.6.15. Vitorlázó

1.1.6.16. Vízilabdázó

1.1.6.17. Vízisízó

6.3 Leválogatási finomhangolás

A visszakeresési rendszer felhasználóbarát módosítására számos opció áll rendelkezésre. Látszólag a legegyszerűbb, demokratikus és generális megoldás az, ha a kortrendnek megfelelően (lásd még Google-szindróma) létrehozunk egy „Keresés az adatbázisban” univerzális, teljes szövegű keresőmezőt. Az már egy más kérdés, hogy a kódok, rövidítések és különféle típusú adatok (akár indexláncból kiválasztott) találati dzsungelében mennyire könnyű a dolga az érdeklődőnek. Ha bizonyos adatmezőkre szűkítjük a keresést, akkor pedig gyakorlatilag ugyanazt hajtjuk végre, mint a jelenlegi szisztémában.

Hasznosabb fejlesztési irányvonalnak tartjuk, ha az eddigi mechanizmus erőnyeire építve lépünk tovább a teljesség és pontosság biztosítása érdekében. Fejlesztési szakaszban tart a keresőrendszer megújítása, amelyről jelzésként egy felületrészletet mutatok be:

14. ábra

A MEEK megújuló keresési felülete

Miben különbözik az új metódus az eddiektől? Két fontos változást kell kiemelni: a névre történő keresés megújítását, valamint a dátum megadási lehetőségek kibővítését.

A) Név alapján történő keresésnél a következő „wildcard” karakterek lesznek alkalmazhatók a jelenleg választható opciók mellett:

„%” (százalék): tetszőleges tartalmú és bármilyen hosszúságú szöveg állhat a helyén. Például: %kere% alapján történő keresés találatokat eredményez a Szentkereszt, Szekeres stb. családnevek esetében vagy a Keresztély utóneveknél. Érdemes minél több karaktert kitölteni, mert a speciális esetek kivételével az adatbázis méretéből adódóan hatalmas találati listákat kapunk. (A fenti esetben 1209, a keresési kritériumnak megfelelő személyt regisztráltunk.)

„_” (aláhúzás): egyetlen tetszőleges karakter állhat a helyén és egymás után pontosan anynyi karaktert jelöl, ahányszor alkalmazzuk. Körültekintő használata javasolt az olyan tömeges nevek esetében, amelyek több változatban is szerepelhetnek az adatbázisban: például Ková__ jelöléssel egy ütemben leke-

restethetjük a Kovách, Kovács, Kováts nevű embereket.

A használói komfortfokozatot növelő tervezett módosításunk szerint a név alapján történő keresés kiterjesztett leválogatási algoritmusában a „Név” mező mellett a „Névváltozatok” mezőben található információk is feldolgozásra kerülnek.

B) Dátum megadási metódusok esetében három lehetséges megközelítéssel kombinálódhat a jelenleg rendelkezésre álló eszköztár:

1) **Pontos érték:** a találatoknál a dátum egyes összetevőinek (év, hónap, nap) pontosan meg kell egyezniük a megadott értékekkel. Alapesetben természetesen konkrét idősorhoz köthető adott napot keresünk, de újdonságnak számít, hogy bármely mező üresen hagyható. Példák:

- {1956 ; üres ; 14} : 1956-ban bármely hónap 14-én
- {üres ; 06 ; 11} : bármely év június 11-én
- {üres ; 12 ; üres} : bármely év decemberének bármelyik napján

2) **Dátum intervallum:** A megadott -tól -ig értéket összefüggő időintervallumként értelmezi. Ebből következően a hiányos kitöltésekkel csak egy értéket szabad megadni vagy szerepelnie kell a hónapnak és a megfelelő mezőpárok kitöltöttségének egyezniük kell. A megadott időszak végpontjai az intervallumhoz tartoznak. Példák:

- {1964 ; 05 ; üres} – {1970 ; 09 ; üres} : 1964 májusa és 1970 szeptembere között
- {üres ; 05 ; 02} – {üres ; 09 ; 13} : bármely év május 2-a és szeptember 13-a között

3) **Mező intervallum:** A megadott értékeket a program ebben az esetben nem dátumként értelmezi, hanem a megfelelő mezőpárokat értékeli ki. A kitöltetlen mező az adott irányból nem korlátozza az eredményhalmazt. A megjelölt intervallum végpontjai a releváns találati halmazhoz tartoznak. Példák:

- {1964 ; üres ; 11} – {1970 ; üres ; 12} : 1964 és 1970 között november vagy december hónapokban
- {üres ; üres ; 30} – {1970 ; üres ; üres} : legfeljebb 1970-ben, bármely hónap 30. vagy 31. napján

A vázolt visszakeresési algoritmusok szinte már adatbányászati módszerekkel teszik lehetővé az adatbázisunkban rejlő információk értékek kiaknázását.

6.4 Műfaji összegzés

A szakirodalom minimális elvárásai alapján szigorúan véve elég lehet egy biográfiai index létrehozásához a besorolás alapjául szolgáló név mellett a születési és halálozási adatsorok közlése, a foglalkozás(ok) felsorolása, valamint a kapcsolódó források kódjainak feltüntetése egy adott személy beazonosításához.

A biográfiai index különböző módszertani szintjei az alábbiak szerint határozhatók meg. Alap kategóriában fapados és funkcionálisan félmegoldás a szűkített terjedelmű megközelítés. Ez csupán a születési és halálozási információkat, a foglalkozási kategóriát, valamint a forrásokat tartalmazza. Széles körben javasolható az alap kategória kibővítése születési hely hiánya esetén a működési helyre vonatkozó adatokkal, továbbá az adateltérésekre vonatkozó közléssel és a névváltozatok és álnevek adatsorával (standard közép kategóriás, megbízható rendszerként). Felső kategóriás, prémium, de egyáltalán nem luxus megoldásként az általunk alkalmazott komplex feltérési (adatbányászati) modell alkalmazható, amely számos járulékos tájékoztatási pontot képez önállóan vagy a többi adatsorral összefüggésben.

7. A Magyar Életrajzi Kalauz jövője

A reprezentatív nemzeti digitális névkataszter három évtizedes, majd egy emberöltőnyi fejlődés után jutott el arra a szintre, hogy megkerülhetetlen tényezővé vált az általános, illetve különösen az életrajzi tájékoztatás területén. Sokoldalú és gazdag szolgáltatási potenciálja révén nem csupán a magyar könyvtárügyben tekinthető gyors, korszerű és hatékony információforrásnak, hanem – digitális panteonként – a kollektív nemzeti emlékezet biográfiai megőrzésének is eszköze lehet. Tisztában vagyok azzal, hogy a továbbiakban egyszemélyes szabadidős vállalkozásként, „one-man-show” gyanánt hosszú távon nem biztosítható a fenntarthatósága. Rendszeres bővítése, retrospektív kiegészítése, folyamatos aktualizálása intézményi háttér nélkül nem garantálható. Ennek érdekében bárkivel hajlandó vagyok együttműködni egymás érdekeinek tiszteletben tartásával.

7.1 Felhasználási lehetőségek

Eddigi gyakorlatunk alapján a „Magyar Életrajzi Kalauz” közvetlen hozzáférése mellett számos másodlagos felhasználási területe kristályosodott ki. Az alábbiakban – a teljesség igénye nélkül – ezek főbb csomópontjait veszem számba.

A) Az évfordulónaptárak „*az adott hely fontos múltbeli eseményeinek, köztük kiemelkedő helyi személyek születésének és halálának egy meghatározott időtartamra vonatkozó, többnyire kerek évfordulóit közlik. A szóban forgó időszak lehet egy hét, egy hónap, félév, egy év, több – szokás szerint öt – év. Készíthető ún. örök évfordulónaptár is, amely a lezárás időpontjáig minden számottevő eseményt felemlít. E típus jellemző formai jegye: az eseményeket a naptári napok alatt sorolja fel, függetlenül attól, hogy melyik esztendőben történtek. Az egy-egy naphoz tartozó kronológiai adatok időben messze esnek, eshetnek egymástól, akár több száz éves eltérés is lehetséges. Lényegében ez – és az előre jelzés szándéka – különbözteti meg az évfordulónaptárakat a kurrens eseménynaplóktól és a retrospektív kronológiáktól; az utóbbiak ugyanis a tényleges időrendben, egymásutániságukban ismertetik az eseményeket.*”¹⁰⁷

Egyre több évfordulónaptár az interneten jelenik meg. Jellemzően indikatív (előrejelző) szolgáltatási típus: meghatározott időszakra és földrajzi egységre vonatkozóan tartalmazza a kapcsolódó évfordulókat. Klasszikus értelemben kereknek a 25-tel osztható évfordulókat tartjuk, de az elmúlt évtizedekben már a 10-zel és 5-tel végződők is teret nyertek, sőt az online kommunikációs térben gyakran már semmiféle ilyen megkötöttséget sem vesznek figyelembe...¹⁰⁸

A „Magyar Életrajzi Kalauz” adatbázisára alapozva első ízben 2004. december 10-én került publikálásra a Kresznerics Ferenc Könyvtár honlapján „*A magyarság évfordulónaptára*” című összeállítás 2005-ös tárgyévre vonatkozó, kizárólag klasszikus évfordulókat felölelő 2200 tételes jegyzéke.¹⁰⁹ Ezt követően egy évtizeden át évről-évre rendszeresen publikálásra került az időközben 3000 tételesre duzzadt adattár, amelyet gyakran vettek igénybe az érdeklődők határon belül és kívül egyaránt.

Ez az évfordulós adatbank képezte a *Honismeret* című folyóiratban megjelenő, több évtizedes múltra visszatekintő és általam közel egy évtizeden át (2006-tól 2014-ig) szerkesztett 600–1200 tételes „*Honismereti évfordulónaptár*” alapját, valamint 2008 óta napjainkig a Nemzeti Évfordulók Titkársága gondozásában évente megjelenő reprezentatív *Nemzeti évfordulóink*¹¹⁰ című évkönyv szócikkeinek alapanyagát is.¹¹¹ Az adat szolgáltatáson túl több éven keresztül a Magyar Távirati Iroda *Évfordulónaptár*¹¹² szolgáltatását

is havi rendszerességgel elláttam olyan kerek évfordulós szócikkkel, amelyek a rendszerük-ből hiányoztak.

B) A Magyar Könyvtárak Internetes Tájékoztató Szolgáltatása (LIBINFO) keretében önkéntes felajánlás alapján az ezredfordulótól részt vettem a kérdések megválaszolásában. Az első öt évben személyesen reagáltam a felmerült biográfiai vonatkozású megkeresésekre, majd a naprakész internetes platform megjelenésekor az elérhetőséget bocsátottam térítés nélkül a könyvtári világháló referenzs-team rendelkezésére. Az általam nagyra értékelt innovatív könyvtári szolgáltatás jelenleg biztonsági okokból bizonytalan ideig szünetel.

C) 2010-től két éven át részese lehettem az iGlue online integrált tartalomszervező és kereső rendszer életrajzi háttéradatbázisa megteremtésének. Százazres nagyságrendű személyi adatállományt bocsátottam az általuk igényelt xml formátumban rendelkezésükre és szerződésben vállaltam az adatok rendszeres karbantartását. A „web pillanatragasztó”-nak is aposztrofált szemantikus webkereső rendkívül ígéretesen indult¹³ a *Vaskó Péter* vezette in4 Kft. szervezésében, és nemzetközileg is felkeltette a befektetők érdeklődését, miután egy londoni technológiai innovációs versenyben második helyezést ért el. A szemantikus web magyarországi műhelyeként számon tartott vállalkozásnak azonban olyan mértékű tőkeinjekcióra lett volna szüksége a továbblépéshez, amely nem állt rendelkezésre, pedig Vaskó Péter 2010-ben a *Guardian* című lapban ambiciózusan azt nyilatkozta¹⁴, hogy 5 éven belül valamennyi internetes böngészőbe szeretnék beépíteni intelligens keresőmoduljukat.

D) Természetes módon adódott számunkra a lehetőség, hogy látván utólag a megjelent életrajzi adattárak hibáit és fogyatékoságait, felajánljuk segítségünket a kiadói szférának életrajzi tematikájú dokumentumaik megjelentetéséhez az adatok pontosításában már a kiadási folyamat szerkesztési stádiumában.

Néhány pozitív tapasztalatról beszámolhatunk, de alapvetően nem érzékelünk együttműködési készséget, pedig praktikus, gyors és olcsó megoldást kínáltunk az adatok nagy tömegű és teljes körű ellenőrzésére.

Sikeres kapcsolatfelvételtől és igazi műhelymunkáról számolhatunk be viszont az *Új magyar művésznévtár*¹⁵ tekintetében *Lovas Daniellel*, a kötet szerkesztőjével és egyik szerzőjével.

Legmerészebb kezdeményezésünk a Magyar Távirati Iroda Zrt. műhelyében működő „*Ki kicsoda*” szerkesztőséggel történő kapcsolatfelvétel volt, amelynek céljaként a Magyarországon egyeduralkodónak számító kortárs életrajzi lexikon anyagának következő kiadásban történő pontosítását jelöltük meg. Miután első levelünkre nagyon hosszú ideig semmiféle visszajelzést nem kaptunk, másodszor már mellékletként csatoltunk egy olyan listát, amelyen az utóljára megjelent kiadásban szereplő, régen elhunyt személyek adatait szerepeltettük, hátha sikerül átlépni szakmai ingerküszöbüket. Finoman jeleztük továbbá, hogy szívesen megosztjuk ezen információkat a sajtóval, ha az MTI-t nem érdekli javítási szándékunk.

A történelmi hűség kedvéért ízelítőként közlök néhány nevet és extrém adatot az általam átadott hosszú listából:

- Csonka Ferenc irodalomtörténész (1916. április 2. – 2000. február 13.)
- Felleg György költő (1919. június 30. – 2000. január 31.)
- Mestyán Gyula gyermekgyógyász (1922. március 7. – 1996. február 8.)
- Mestyán Tibor operatőr (1927. március 7. – 1997. május 9.)

A válaszlevélre nem kellett sokáig várnom, mert e-mailem megérkezése után rögtön kerestek telefonon az együttműködéssel kapcsolatban. A szerződésben rögzített javítási lehetőségek ellenére – látván a javítások és kiegészítések nagy mennyiségét – mindössze a születési adatsorokra (hely és időpont) korlátozva fogadták el a pontosító adatokat, amelyek száma így is meghaladta a 2200-at. Úgy gondolom, hogy nagyon korrekt, tisztességes munkát végeztem, bár sajnáltam, hogy a nemzeti hírügynökséget nem érdekli a szócikkek szövegében szereplő pontatlanságok kigyomlálása. A szerződésben önálló pontként szerepelt, hogy az új kiadásban feltüntetik a nevemet a szerkesztők között. Az „*MTI Ki kicsoda 2009*”¹⁶ megjelenésekor azonban hiába kerestem magamat a szerkesztői névsorban. Megtehettem volna, de a többszörös szerződésszegés ellenére nem láttam értelmét, hogy perbe bonyolódjak egy nemzeti intézménnyel, sokkal fontosabb volt számomra a tudat, hogy így is rengeteg általam pontosított adattal jelent meg a talán utolsó nyomtatott általános nemzeti ki kicsoda.

7.2 Együttműködés, kapcsolatok

Szilárd szakmai meggyőződés, hogy a „Magyar Életrajzi Kalauz” további sorsa az együttműködés különböző köreinek kialakításán fog múlni. Az eddigi évtizedektől eltérően a hangsúlyt az adatgyűjtés helyett (nem elhanyagolva a folyamatos frissítést) sokkal inkább *a partneri kapcsolatok kialakítására* kell helyezni. Mint az előző pontban látható és dolgozatunk korábbi részeiben is utaltam rá, számos gesztust tettem, és eddig is voltak kísérleteim a névkataszter minél sokrétűbb hasznosítására, de e törekvést még inkább tevékenységünk fókuszába kell helyezni. A kapcsolatépítésnek több szintje képzelhető el.

A) A legtermészetesebb módon adódik a biográfiai index műfajával foglalkozó műhelyek közötti együttműködés igénye. Ebben a legszűkebb szakmai körben a „Magyar Életrajzi Index” révén a Petőfi Irodalmi Múzeum, illetve részben a „Hungarika Névkataszter” vonatkozásában, részben pedig nemzeti közgyűjteményi koordinátori szerepkörében az Országos Széchényi Könyvtár lehetnek az érintett partnerintézmények. Az együttműködés koncepciójának kialakításakor érdemes szem előtt tartani *Murányi Péternek* a magyar időszerű kiadványok cikkeinek bibliográfiai regisztrációja kapcsán megfogalmazott gondolatait: *„vigyázni kell, egy közös rendszerbe való óvatlan beolvasztás esetén sok minden elveszhetne ezekből, mind a kereshetőség, mind a feltárás mélysége szempontjából. Valószínű, hogy az intézmények egyéni érdeke sem tenné könnyen lehetővé, hogy tevékenységük eredménye csak egy közös produktumba kerülne bele, a megfelelő egyeztetés után a párhuzamosságok csökkentése azonban mindenképp az ő érdekük is lenne, megkönnyítené munkájukat, lehetővé tenné, hogy arra koncentráljanak, amit csak ők képesek elvégezni. Ilyen módon összességében ugyanannyi munkával, energiával teljesebbé válhatna a feltárt anyag.”*¹¹⁷ Hiszek abban, hogy az elmúlt évtizedek munkája olyan referenciát képez részről, amely elégséges municiót szolgáltat az egyenrangú félként történő tárgyalásokhoz. Erre bizonyíték, hogy 2018-ban a „Nemzeti Névtér”¹¹⁸ személyi csatornája építésének az OSZK koordinálásával zajló előkészítésébe bevonták a „Magyar Életrajzi Kalauz”-t is. A mély hálózati beágyazottságú nemzeti szemantikus névtér koncepciója távlatilag sem teszi fölöslegessé reprezentatív nemzeti digitális név-

kataszterünket, mert mind horizontálisan (rekordszám), mind pedig vertikálisan (adatmélység) versenyképes fog maradni.

- B) Az együttműködés következő, még mindig a tágabb szakmai berkeken belül maradó köre a könyvtárosokat érintheti. Több fokozatban be lehetne vonni a kulcsfontosságú bibliotékák munkatársait a nemzeti biográfiai index folyamatos fejlesztésébe. Ez első lépésben a nagyobb szakkönyvtárakat és a megyei könyvtárakat érinthetné, de idővel kiterjedhetne a városi könyvtárrakra is, mint a földrajzi lefedettség tekintetében az információforrásokhoz lokálisan legközelebb lévő térségi információs központokhoz. Elvileg nyilvánvaló, hogy mindenki egyet fog érteni a kooperáció elvével, a gyakorlati megvalósítás azonban sok tényező függvénye lehet. Erre figyelmeztet *Bényei Miklós*, a könyvtári helyismereti munka hazai guruja is immár több mint egy évtizeddel ezelőtt megjelent áttekintésében: *„A kezdeményezések sikertelensége megérdemelné a mélyebb elemzést, hiszen valószínűleg nemcsak a szubjektív tényezők, hanem bizonyos objektív okok is közrejátszottak abban, hogy sem a folyóiratok, sem a hírlapok cikkeinek katalogizálásában nem jött létre az egész országra kiterjedő és tartós együttműködés.”*¹¹⁹ Az együttműködés ösztönzésének a közös munkában való érdekelt-ség megteremtésén kell alapulnia. Ez jelentheti a partnerek részéről a központi rendszer adataihoz a felhasználóknál magasabb szintű, szerkesztői jogosultságokat is biztosító hozzáférést, illetve az ezzel foglalkozó munkatársak munkájának valamilyen szintű anyagi honorálását. Komoly veszély, hogy hézagmentes területi lefedettség nélkül esetlegessé és egyenetlenné válna az adatáramlás, ezért kell legalább megyei könyvtári szinten konszenzusra jutni az együttműködés első lépcsőfokainak kialakításában.
- C) Az A és B pontban felvázolt, hagyományos alternatívákra alapuló együttműködési módokhoz képest valódi paradigmátikus váltást jelenthetne a „Magyar Életrajzi Kalauz” társadalmisítása, közösségi erőforrásként történő értelmezése. A radikális szemléletváltás beilleszkedne a 21. század gigatrendjeinek egyik legmarkánsabb vonulatába. Ezt – többek között – az jellemzi, hogy *„a régi, vaskalapos, ’tervezd meg és add el’ hozzáállás villámgyorsan átadja a helyét az új, dinamikus, ’vond be és alkossatok együtt’ gazdasági szemléletnek.”*¹²⁰

Eddig sem zárkóztunk el az adattárunkhoz érkező, hitelt érdemlően igazolható javítások és pontosítások rendszerünkbe történő beépítésétől, hivatkozással saját, MÉKADAT elnevezésű adattári forrásunkra. Praktikus eszköz lehet a keresőfelületen egy generatív adatjavítási párbeszédablak kialakítása a felhasználói korrekciók elősegítésére és ezáltal az adatbázis minőségének további javítására.

Elvileg a felsorolt módozatok bármelyike reális alternatíva a „Magyar Életrajzi Kalauzban” rejlő információs potenciál társadalmi hasznosításának megkezdéséhez. Ahogy eddig, ezután sem rajtam fog múlni, hogy sikerül-e partnereket találni a fejlesztési elképzelések minél hatékonyabb valóra váltásához...

8. Összegzés

Dolgozatomban igyekeztem a tapasztalataim alapján elvárható legnagyobb alapossággal áttekinteni a biográfiai index műfajának komplex kérdéskörét. Az elméleti kérdések felvetése után arra törekedtem, hogy minél teljesebb képet adjak erről a roppant sokféle elemet magába ötvöző integratív életrajzi tájékoztatósi lehetőségről. A gyakorlat több évtizedes mezejéről érkezve példák során keresztül próbáltam érzékelteni az egyes biográfiai indexek által alkalmazott megoldások erőnyeit és kockázatait.

Talán megbocsátható, ha részletesebben foglalkoztam a sorsommal egybefonódott, általam immár három évtizede épített „Magyar Életrajzi Kalauz” reprezentatív nemzeti digitális névkataszterrel. A bizonytalan jövő fényében mindenképpen szakmai és erkölcsi kötelességemnek éreztem, hogy életem delén túljutva az érdeklődő utókor számára megpróbáljam összefoglalni a sok kollégám által is „lehetetlen küldetés”-nek bélyegzett, önként vállalt biográfiai missziós tevékenységem során szerzett tudásomat. Sajnálom, hogy az évtizedek során felhalmozott know-how töredékét tudtam csak felvillantani. Sosem feladatként, hanem felemelő szolgálatként tekintettem az előttem álló munkára. Bízom abban, hogy erőfeszítéseim az utókor szemében nem tűnnek majd hiábavalónak.

Tudom, hogy a korszerű feltárás jövője az FRBR modell alkalmazásában van, de abban az útban is hiszek, amin a *Ferber József*ként született *Szinnyei József* indult el.

Egy ilyen nemzeti adattár esetében nagyon fontos a szervezeti és számítástechnikai háttér, de hosszú távon hit és szív nélkül mit sem ér a támogató infrastruktúra. Hangozzék bár patetikusnak, de vállalom, mert tudom, hogy igaz: bár egyre távolabbi winches-

terek tárolják a „Magyar Életrajzi Kalauz”-ban található adatokat, valójában a szívemben őrzöm őket...

Jegyzetek

76. BÉNYEI Miklós: Helyismereti tevékenység a könyvtárakban. Nyíregyháza. Bessenyei, 1994. 104. p.
77. KOVÁCS Ilona: A 20. századi külföldi magyar személyiségek biográfiai adattára = Könyvtári Figyelő, 36. évf. 1990. 5–6. sz. 474. p.
78. KOVÁCS Ilona: A Hungarika Névkataszter mint a helyismereti biográfiai adatgyűjtés forrása. In: Helyismereti Könyvtárosok III. Országos Tanácskozása, Tata, 1996. július 17–19. Szentendre, MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, 1997. 85. p.
79. Hungarika Névkataszter: <http://tinyurl.hu/ipaF/> (2018. február 8.)
80. MURÁNYI Péter: Két biográfiai index adatbázis formájában. A Magyar Életrajzi Kalauz és a Magyar Életrajzi Index = Könyvtári Levelező/Lap, 13. évf. 2001. 7–8. sz. 23–30. p.
81. NAGY Csaba: Magyar Életrajzi Index = Katalist, 1999. január. 15. – <https://listserv.niif.hu/pipermail/katalist/1999-January/009863.html> (2018. február 8.)
82. BÁNKI Zsolt [et al.]: Azonos személyekre vonatkozó név besorolási rekordok automatikus felderítése a PIM adatbázisában = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 63. évf. 2016. 12. sz. 473 p.
83. Petőfi Irodalmi Múzeum: Névtér, irodalmi adattárak: Adatbázisleírások – <https://tinyurl.com/yasp3zzh> (2018. március 16.)
84. NAGY Csaba: Adatbázisok a Petőfi Irodalmi Múzeumban In: Barangolás térben és időben ezer esztendő magyar irodalmában, avagy A tájirodalom a helyismereti munkában. Helyismereti Könyvtárosok XII. Országos Tanácskozása. Eötvös Károly Megyei Könyvtár, Veszprém, 2005. július 13-15. Veszprém: Eötvös Károly Megyei Könyvtár, 2006. 78–82. p.
85. Manno Miltiades rekordja a Magyar Életrajzi Indexben – <https://tinyurl.com/ybe9mp42> (2018. március 16.)
86. HETYEI László: Alberttől Zsengellérig. A magyar labdarúgó-bajnokságok gólkirályai. Bp.: Aposztróf Kiadó, 2010. 197. [3] p., 46 t.
87. Rajczy Imre rekordja a Magyar Életrajzi Indexben – <https://tinyurl.com/y7bluqx0> (2018. március 16.)
88. Olimpiai bajnokok találati listája a Magyar Életrajzi Indexben – <https://tinyurl.com/ybnuxp4q> (2018. március 16.)

89. RÓZSALIGETI László: Magyar olimpiai lexikon. Bp.: Datus Bt., 2000. 268 p.
90. RÓZSALIGETI László: Magyar olimpiai lexikon, 1896–2016: ötkarikás érmeseink. 5. bőv. jav. kiad. Bp., Corvina, 2016. 463 p.
91. Magyarok az olimpiai játékokon, 1896–2016. Bp.: [Magyar Olimpiai Bizottság]. 2017. 543 p.
92. NAGY Csaba: Bibliográfiai és lexikográfiai munkák a Petőfi Irodalmi Múzeumban. In: Az irodalom emlékezete. Tanulmányok az irodalmi muzeológiáról. Bp., Petőfi Irodalmi Múzeum, 2008. 230–231. p.
93. MURÁNYI Péter i. m. 30 p.
94. <http://www.eisz.hu/hu/licenszek/osszes/WBIS/licenz.html> (2018. március 16.)
95. Az Ungarisches Biographisches Archiv forrásainak jegyzéke a Ráday-gyűjtemény internet-honlapján: <http://radaygyujtemeny.hu/ubaforr.html> (2018. március 16.)
96. MEZŐ Ferenc: Golden book of Hungarian Olympic Champions. Bp., Sport Kiadó, 1955. 131 p.
97. HAVAS László: A magyar sport aranykönyve. 5. jav., bőv. kiad. Bp., Sport Kiadó, 1982. 535 p.
98. Scriptorum ordinis S. Benedicti qui 1750–1880 fuerunt in imperio Austriaco-Hungarico. Vindobonae, Woerl, 1881. CXIX, 600 p.
99. A pannonhalmi Szent Benedek-Rend névtára 1802–1986. [Pannonhalma]: Szt. Benedek-Rend, 1987. 269 p.
100. PÁL Ottó: Írók és olvasók : író-olvasó találkozók rendezésének módszertana. Bp. TIT, 1964. 102 p.
101. <http://db.saur.de/WBIS/autologin?user=emkny> (2018. március 21.)
102. BÖLÖNY József – HUBAI László: Magyarország kormányai 1848–2004. 5. bőv., jav. kiad. Bp., Akadémiai Kiadó, 2004. 549 p.
103. SCHÖPFLIN Aladár: Ady, Babits, Móricz – Kleine Erinnerungen an drei grosse ungarische Dichter. Bp., Leipzig. Danubia, 1943. 9, 3 p.
104. <http://mek.oszk.hu/00000/00070/html/> (2018. március 16.)
105. <http://tinyurl.hu/luo0/> (2018. március 21.)
106. <http://tinyurl.hu/He8L/> (2018. március 21.)
107. BÉNYEI Miklós: i. m. 209. p.
108. <http://konyvtar.hu/wiki/Évfordulónaptár> (2018. március 21.)
109. Celldömölki országos szolgáltatás: a magyarság 2005. évi évfordulónaptára (Forrás: KIT hírlevél) <http://tinyurl.hu/fqB8/> (2018. március 16.)
110. <http://www.balassiintezet.hu/hu/kiadvanyok/nemzeti-evforduloink/> (2018. március 21.)
111. Ölbei Livia: Szerzetesi alázattal a számítógép előtt = Vas Népe, 56. évf. (2011). 289. sz. (dec. 10.) 10. p.
112. <http://evfordulo.mti.hu/> (2018. március 21.)
113. https://index.hu/tech/2010/05/24/magyarok_fejlesztik_a_webragasztot/ (2018. március 22.)
114. <https://www.theguardian.com/technology/pda/2010/aug/27/iglu-semantic-web> (2018. március 22.)
115. DON Péter – LOVAS Dániel – POGÁNY Gábor: Új magyar művésznévtár: [festők és grafikusok]. 1–2. köt. [Kecskemét], Panton Bt., Cs. B. Bt., 2006. 568 ; 557 p.
116. MTI Ki kicsoda 2009. Bp., Magyar Távirati Iroda, 2008. 1225 p.
117. MURÁNYI Péter: A magyar időszaki kiadványok cikkei a magyar és a külföldi bibliográfiai adatbázisokban. Szombathely: Savaria University Press, 2007. 228. p.
118. <http://syi.hu/ns/> (2018. március 27.)
119. BÉNYEI Miklós: A helyismereti együttműködés irányai = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 11. évf. 2002. 6. sz. 33. p.
120. TAPSCOTT, Don – WILLIAMS, Anthony D.: Wikinómia. Hogyan változtat meg mindent a tömeges együttműködés. Bp.: HVG Könyvek, 2007. 42. p.

Beérkezett: 2018. április 10.